

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Horsens kommunale Skolevæsen.

Undervisningsvejledning II.

Bøgers Brug.

Alfabetiserings-, Ordforklarings- og Opslagsøvelser.

A. Almindelige Bemærkninger.

De nødvendigeste Forudsætninger for Brug af Bøger er — foruden den fornødne Læsefærdighed, indøvet efter Stillelæsningsmetoden — ogsaa fuld Fortrolighed med Alfabetet.

Denne Fortrolighed tilvejebringes ved særlige Alfabetiseringsøvelser, der ligesom Opslagsøvelserne kan være enten mundtlige eller skriftlige.

Ved de mundtlige Øvelser stiller Læreren Spørgsmaalet; efter at Eleverne har fundet Svaret, markerer de, og Kontrol fra Lærens Side udøves ved, at den først markerende faar Lov til at svare. Har samme Elev været først med Svaret to Gange, udgaar han som udlært; derefter fortsættes paa lignende Maade med de følgende, indtil »Bunden« er naaet. — Det maa forlanges, at Svarene afgives i stedse hastigere Tempo.

Hvis ikke særlige Opgavekort foreligger ved de skriftlige Øvelser, skriver Læreren Spørgsmaalene paa Klassetavlen, og Eleverne afgiver skriftligt Svar, forsynet med Navns Underskrift.

Forinden Opslagsøvelserne paabegyndes, er det nødvendigt at gøre Eleverne bekendt med den paagældende Haandbogs Teknik, hvilket lettest foregaar ved en grundig Gennemgang af Bogens Orienteringsmidler.

Der kan f. Eks. spørges:

1. Findes der alfabetisk Indholdsfortegnelse i Bogen? — Hvor?
2. Findes der andre Oversigter? — Hvilke? — Hvor?
3. Findes der Liste over Forkortelser? — Hvor?

Det gælder ikke mindst om at skænke Listen over Forkortelser fornøden Opmærksomhed.

Øvelserne kan forme sig dels efter Klasseundervisningens og dels efter Enkeltmandsundervisningens Grundsætninger. — Haves der et Eksemplar af samme Bog til hver af Klassens Elever, er det naturligt at forme i alt Fald de mundtlige Øvelser efter Klasseundervisningsprincippet. Haves derimod kun et enkelt eller

enkelte Eksemplarer af Bøgerne, maa man give hver enkelt Elev eller Gruppe af Elever hver sin, og Eleverne maa da bytte Bøger, indtil alle Bøger er gennemgaaet af alle Klassens Elever.

B. Stoffordelingsplan.

I. Klasse trin.

Mundtlige Øvelser:

1. Alfabetet paa Remse (indøves evt. ved Sang) :
a — b — c — d — e ..... aa.
2. Ved Alfabetiseringen benyttes følgende Orden:
aa — a — b — c — d — e ..... ø,
som evt. ogsaa indøves bagfra:
ø — æ — z — y — x — v — u ..... aa.
3. Gaa videre fra k — s — h — p — o. s. v.
4. Hvilket Bogstav kommer nærmest foran p — h — x — g
o. s. v.
5. Hvilket Bogstav kommer først: d eller k, p eller b, u eller
v, z eller x, s eller k, o. s. v.

II. Klasse trin.

Mundtlige Øvelser:

1. Fortsat Indøvelse af I. Klasse trins Øvelsesgrupper 2—5.
2. Hvad skal skrives først: Jens eller Hans, Arup eller Aarup,
Knud eller Peter, Jørgen eller Anders, Bøg eller Bog, o. s. v.
3. Klassens Elever stiller sig op i alfabetisk Orden 1) efter For-
navn og 2) efter Efternavn.

III. Klasse trin.

Mundtlige Øvelser:

1. Repetition af og videregaaende Øvelser vedr. Stoffet for II.
Klasse trin.
2. Under hvilket Nr. i Salmebogen findes:
Dejlig er den Himmel blaa?
Alt staar i Guds Faderhaand?
Den signede Dag med Fryd vi ser?
I Østen stiger Solen op?
o. s. v.

IV. Klasse trin.

Mundtlige Øvelser:

1. Hvad skal skrives først: Peter eller Peder? — Knud eller
Knuth? — Kongeslot eller Kongeborg? — Rigsdagssamling
eller Rigsdagsmedlem? o. s. v.
2. Hvilket Tal staar der i Rejselistens alfabetiske Navneforteg-
nelse ud for Horsens? Fjerritslev? Olstrup? Klim? Roskilde?

Kvissel? Silkeborg? Vestbirk? Herning? Svendborg? Hurup?
o. s. v.

Skriftlige Øvelser (Med Benyttelse af smaa Papirstrimler):

1. Ordn f. Eks. Ordene: Dalgas, Dalby, Dal og Dalsgaard alfabetisk?
2. Skriv f. Eks. Fyns Byer i alfabetisk Orden efter et Atlas.
3. Skriv Drengenes (Pigernes) Navne 1) i Nummerorden og 2) i alfabetisk Orden.
4. Med „*Dansk Skoleordbog*“ som Hjælpemiddel: Ordn alfabetisk og forklar f. Eks. følgende Ord: Vaage, Bambus, Prokurator, Amatør, Zefyr, Genmæle, Bakterie, Aager, Sopran, Centner, Krucifiks, Sæter, Billion, Halvonkel, Ærkebisp, Løsen, Centrifuge, Aasted, Tortur, Proces, føjte, Grusgrav, Bagage, Disput, Bidsei, Udskud.

V. Klassetrin.

Mundtlige Øvelser:

1. Med „*Jysk Telefon-Aktieselskabs Haandbog*“ som Hjælpemiddel:
  - a. Hvilket Telefon-Nr. har Statspolitiets Kontor i Horsens? Hvorledes faas Forbindelsen?
  - b. Hvilket Telefon-Nr. har Horsens Gasværks Kontor? — Hvornaar er Kontoret aabent? — Hvorledes faas Forbindelsen?
  - c. Hvilket Telefon-Nr. har »Jyllandsposten«s Ekspeditions-kontor i Aarhus? — Hvor i Aarhus findes Kontoret? — Hvorledes faas Telefonforbindelsen?
  - d. Hvilket Telefon-Nr. har Vust Jernbanestation? — Hvorledes faas Forbindelsen?

Skriftlige Øvelser:

2. Ordn følgende Ord alfabetisk (Benyt Papirstrimler): Lærer, Lærerinde, Overlærer, Skoleaar, Skolebetjent, Skolebygning, Skolebænk, Skole, Skoledirektion, Viceskoleinspektør, Skoleelev, Skoleferie, Skolekommission, Skoleforsømmelser, Skolekonsulent, Skolekundskaber, Skolelæge, Skolekundskab, Skoleforsømmelsesliste, Skolelov, Skoletandlæge, Skoleudvalg, Skoletvang, Skolebestyrelse, Skolehave, Skoletilsyn, Skolegaard, Skolebestyrer, Skolegymnastik, Skolebadning, Skolebestyrerinde o. s. v.
3. Med „*Dansk Skoleordbog*“ som Hjælpemiddel:
  - a. Ordn alfabetisk og forklar f. Eks. følgende Ord: Kansler, Ambition, Økonoma, Blændramme, Memoirer, Cellulose, Traktat, Destillation, Æstetik, Halvsilke, Stenografi, Kaviar, Amatør, o. s. v.
  - b. Hvorledes kendes et Udsagnsord?
  - c. Hvornaar benyttes Kolon?
  - d. Nævn Betingelsesbindeordene?

- e. Nævn nogle Udraabsord, der udtrykker en Efterligning?
- f. Hvornaar benyttes Spørgsmaalstegn?

Mundtlige eller skriftlige Øvelser:

4. Med „*Rejselisten for Kongeriget Danmark*“ som Hjælpemiddel:
  - a. Paa hvilken Jernbanerute findes Slagballe? Laven? Hurup? Vust? Børkop? Horsens? o. s. v.
(Eks.: Vust? — Eleverne finder i den alfabetiske Navnefortegnelse, at ud for Vust staar Tallet 92, som viser hen til Rute 92: Fjerritslev-Thisted-Banen. Svaret faar derefter følgende Form: Vust findes paa Rute 92, Fjerritslev-Thisted-Banen.
  - b. Hvor langt er der fra Fredericia til Horsens?
  - c. Hvor langt er der fra Horsens til Aalborg?
  - d. Hvornaar afgaar det første Morgenpersonotog fra Horsens nordpaa?
  - e. Hvornaar er man i Randers, naar man rejser fra Horsens med det første Eftermiddags-Eksprestog? — Hvor lang Tid tager Rejsen? — Hvor lang er Strækningen? — Hvad koster Billetten?
  - f. Hvornaar er man i 1) Vejle, 2) Fredericia, 3) Odense, 4) Korsør, 5) København, 6) Svendborg, 7) Padborg, 8) Esbjerg, naar man rejser fra Horsens sydpaa med Middags-eksprestog?
  - g. Hvornaar gaar det første Persontog fra Valby til København?
  - h. Hvor meget skal man betale for at medbringe sin Cykle fra Horsens til Fredericia?
  - i. Jeg rejste en Dag fra Horsens til Fredericia og maatte betale Kr. 1,50 for at faa min Cykle med Toget. Samme Dags Aften rejste jeg fra Fredericia, men tog kun Billet til Løsning St. — Denne Gang kostede Cyklen kun 90 Øre. Hvad var Grunden dertil?

VI. Klassetrin.

Mundtlige eller skriftlige Øvelser:

1. Med „*Rigstelefon-Kataloget*“ som Hjælpemiddel:
  - a. Hvilket Telefon-Nr. har Statens Bibliotekstilsyn i København? Hvorledes faas Forbindelsen?
  - b. Hvilket Telefon-Nr. har Undervisningsministeriet? Hvor i København har det Lokaler? Hvorledes faas Forbindelsen?
  - c. Vi ønsker en Telefonsamtale med Jacob Løber, Udgiveren af den i Dansk-timen paa Skolen benyttede Bog »Skriftlig Dansk«; han er Skoleinspektør ved Randersgades Kommuneskole i København. — Hvilket Telefon-Nr. skal vi benytte? Hvorledes faas Forbindelsen?
  - d. I et sjællandsk Blad har vi læst, at Gaardejer Hans Ipsen,

Bøgelunde, søger en Landvæsenselev. Vi opholder os i Korsør og vil gerne tale med ham i Telefonen. Spørgsmaalet er derfor: Hvilket Telefon-Nr. har han?

(Vejledning: I Provinssted-Registret — de gule Blade Side 1700 o. flg. — findes, hvilke Centraler Bøgelunde By hører under, og dernæst søges under en af disse Navn og Nr. for Hans Ipsen).

2. Med „*Rejseliste for Kongeriget Danmark*“ som Hjælpemiddel:
  - a. Vi ønsker en Søgnedag at aflægge et Besøg paa Fanø. Med hvilket Tog skal vi rejse fra Horsens, naar vi skal være hjemme i Horsens igen senest næste Dags Morgen Kl. 4 efter at have opholdt os paa Fanø i 7 à 8 Timer? Hvor meget koster Billetten for hver Person?
  - b. Hvorledes skal jeg rejse fra Horsens til Thisted (over Skanderborg—Vildbjerg, Give—Vildbjerg, Langaa eller Eshjerg—Vemb)? Hvilken Rute er behageligst og fordelagtigst, naar Hensyn tages til Anvendelse baade af Tid og af Penge?
3. Med „*Psalmebog for Kirke og Hjem*“ som Hjælpemiddel:

Mundtlige Øvelser:

- a. Under hvilket Nr. findes Salmen: »Rejs op dit Hoved al Kristenhed . . .«? — »Op dog Zion, ser du ej . . .«? — »Julen har bragt velsignet Bud . . .«? o. s. v.
- b. I Oplysninger om Salmernes Forfattere m. v. staar der ved Salmen Nr. 309 (Hvor dejlig skal Guds Kirke staa) *Kingo. K. P. G. E. R.* — Hvad betyder dette Navn og de fem Bogstaver?

Skriftlige Øvelser:

- a. Giv Oplysninger om Salmen »Hyggelig rolig . . . .«? (Løsning: »Hyggelig rolig . . .« staar under Nr. 403 i »*Psalmebog for Kirke og Hjem*«. Digtet over Davids 84. Salme af Grundtvig, Nic. Fr. Severin, født 1783, død 1872 som Præst ved Vartov. — Salmen har tidligere været trykt i de to Tillæg til Roskilde Konvents Psalmebog 1873 og 1890.
  - b. Over hvilken Tekst prædiktes der 3. Søndag efter Trinitatis, naar 1. Tekstrække benyttes, og hvilke Salmer kan passende benyttes i Forbindelse dermed?
4. Lettere Øvelser med Benyttelse af forskellige Haandbøger og de dertil svarende Opgavekort.

VII. Klasse trin.

Videregaaende Øvelser — dels mundtlige, dels skriftlige — i Be-

nyttelse af Rejselisten, Psalmebogen og de forskellige Håndbøger, herunder navnlig Kraks Vejviser.

Horsens Købstads Skolekommission, den 10. Januar 1928.

P. K. V.:

Axel Sørensen.

J. K. Jensen.